ורבנן לימא קסברי רבנן מקצת רחם מקדיש דאי כוליה רחם מקדיש נהי דא"א לצמצם חציצה מיהא איכא אמר רב מין במינו אינו חוצץ: זכר ונקבה מפריש טלה כו': וכיון דלעצמו הוא למה לי לאפרושי לאפקועי לאיסוריה מיניה אלמא כיון דלא מפקע אסור בהנאה מתני' מני ר' יהודה היא דתניא פטר חמור אסור בהנאה ורבי שמעון מתיר מאי טעמא דר' יהודה אמר עולא יש לך דבר שצריך פדייה ומותר ולא והרי בכור אדם שצריך פדייה ומותר אלא יש לך דבר שהקפידה עליו תורה בשה ומותר ומי הקפידה והא רב נחמיה בריה דרב יוסף פריק ליה בשילקי בשויו בשויו לא קאמר כי קאמרינן שלא בשויו והכי קאמר יש לך דבר שהקפיד' עליו תורה לאפקועי לאיסוריה בשה והרי מעשר שהקפידה עליו תורה בכסף צורי ותנן רבי יהודה אומר במזיד קידש בפטר חמור נמי מיקדשא כדרבי אלעזר דאמר רבי אלעזר אשה יודעת שאין מעשר שני מתחלל על ידה ועולה ואוכלתו בירושלים הכא נמי אשה יודעת דפטר חמור איסורא אית ביה ופרקא ליה בשה ומקדשא בהך דביני וביני ורבי שמעון מאי טעמא אמר עולא יש לך דבר שפדיונו מותר והוא אסור ולא והרי שביעית דפדיונה מותר והיא אסורה שביעית נמי פדיונה אסור דאמר מר האחרון אחרון אסור ואיבעית אימא ר' יהודה ור' שמעון בהאי קרא קמיפלגי דתניא [1]לא תעבד בבכור שורך אבל אתה עובד בשלך ובשל אחרים ולא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז שלך ושל אחרים דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לא תעבד בבכור שורך אבל אתה עובד בבכור אדם לא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז בבכור חמור בשלמא לרבי שמעון היינו דכתיב תרי קראי אלא לרבי יהודה תרי קראי למעוטי שלך ושל אחרים למה לי ותו לרבי יהודה בבכור אדם נמי נימא דאסיר אלא דכולי עלמא שורך למעוטי בכור אדם הוא דאתא כי פליגי בצאנך דר' יהודה לטעמיה דאמר שותפות עובד כוכבים חייבת בבכורה וכי איצטריך קרא למישרי בגזה ועבודה ור' שמעון סבר שותפות עובד כוכבים פטורה מן הבכורה ולענין גזה ועבודה לא איצטריך קרא כי איצטריך קרא לפטר חמור בשלמא לר' יהודה היינו דכתיב צאנך ושורך אטו צאנך אלא לרבי שמעון שורך וצאנך למה לי קשיא אמר רבה ומודה ר' שמעון לאחר עריפה שהוא אסור מאי טעמא גמר עריפה[2] עריפה[3] מעגלה ערופה אמר (א) רבא מנא אמינא ליה דתניא הערלה וכלאי הכרם ושור הנסקל ועגלה ערופה וציפורי מצורע ופטר חמור ובשר בחלב כולן מטמאין טומאת אוכלין רבי שמעון אומר כולן אין מטמאין טומאת אוכלין ומודה ר' שמעון בבשר בחלב שמטמא טומאת אוכלין הואיל והיתה לו שעת הכושר ואמר רבי אסי א"ר יוחנן מ"ט דר"ש דכתיב [4]מכל האוכל אשר יאכל אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים קרוי אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אינו קרוי אוכל

אי

לימא קסברי רבנן מקצת רחם. הנוגע בבכור מקדשו דנהי דלאו אפשר לצמצם וראשון להודיה קדיש איכא למיפרך הא קודם שיצא כולו יצא אחיו ונמצא בינו לבין הרחם וכתיב (במדבר ח) פטר כל רחם ט) עד שיפטור כל הרחם. ולר' יוסי ליכא למיפרך דכיון דתרווייהו קדשו כחד דמו: **מין במינו.** ואלו שניהם מין אחד: **ומוכר.** קודם פדיונו: **בכור אדם.** מותר בהנאה למעשה ידיו קודם פדייה דהא לא אשכחן דאסור: **שהקפידה וכו'.** וכיון דמחמיר כולי האי שקבע לו הכתוב פדיון בשה ולא בדבר אחר ודאי אסור בהנאה: **בשלקי.** עשבים שלוקות: **בשויו.** שנותן עשבים שוה דמי החמור לכהן: **בשויו לא אמרי'.** דלא חמיר מהקדשות: **לאפקועי לאיסורא בשה.** ואפילו שלא בשויו כדקתני מתני' (ע"א) גדול וקטן: **בכסף צורי.** דאינו מתחלל על אסימון כדכתיב (דברים יד) וצרת הכסף בידך: **במזיד.** שנתכוון לחללו: **קידש.** אם קידש בו את האשה מקודשת. אלמא מותר בהנאה לר' יהודה: **בהך דביני וביני.** ששוה החמור יותר מן השה: **שפדיונו מותר.** כגון הכא שהכהן אוכל את השה בלא שום הקרבה והוא אסור קודם פדיון דהא פסולי המוקדשין שאסורין בהנאה קודם פדיונן הוי פדיונן נתפס בקדושתן ואסור: **שביעית.** המוכר פירות שביעית הדמים מותרין לעולם והפירות עצמן מתבערין בשעת הביעור כשכלה לחיה י). וקס"ד דהאי מקשה דפדיון שביעית מותר לעולם ולא שמיעא ליה הא דאחרון אחרון נתפס: **אחרון אחרון.** במס' סוכה (דף מ:) לקח בפירות שביעית בשר אלו ואלו מתבערין בשעת הביעור לקח בבשר יין יצא בשר ונכנס יין יין בשמן) יצא יין ונכנס שמן ואחרון יא) נתפס בשביעית להתבער ופרי עצמו שגדל בשביעית שבאו אלו מכחו כ"ש שהוא אסור מן הביעור ואילך: **בשלך ושל אחרים.** עובדי כוכבים כגון בכור בהמה שיש בה שותפות לעובד כוכבים אע"ג דמחייב ר' יהודה למיתב חצי דמיו לכהן שרי בגיזה ועבודה שאין קדושה לחצאין אבל פטר חמור לא ממעט מהאי קרא וכל כמה דלא ממעט לא שרינן ליה דלא גרע מבכור בהמה טהורה ולרבי שמעון ממעט ליה קרא: **בשלמא לרבי יהודה.** דדריש צאנך ולא של שותפות עובד כוכבים: **היינו דכתיב צאנך.** דמשמע המיוחד לך ולא כתב צאן סתמא. ושורך אע"ג דמצי למיכתב בבכור שור ומימעט נמי בכור אדם מיניה אפי' הכי אטו צאנך כתב שורך: **ה"ג היינו דכתיב צאנך ושורך** אטו צאנך אלא לר"ש לכתוב שור ולמן: **אמר** יב) (ב) **רבא** גרסינן: **לאחר עריפה.** אם לא פדאו וערפו יג) כדינו: **אסור.** להאכילו לכלבו: **עגלה ערופה.** אסורה בהנאה משום דכתיב שם (דברים כא) שם תהא קבורתה: **ושור הנסקל.** ששחטו לאחר שנגמר דינו דלא ירדה בו טומאת נבילות. ועגלה ערופה ששחטה לאחר ירידתה לנחל איתן דקי"ל [כריתות כה.] דהיא אוסרתה: **ציפורי מצורע.** אסורין בהנאה במסכת קדושין (נז.): **ופטר חמור.** ששחטו ועדיין מפרכס שלא יכל לטומאת יד) נבילה אבל אם נגע בו שרץ מטמא טומאת אוכלים שאם חזר ונגע באוכלים אחרים טו) מטמאים אע"פ שמפרכס דלמר בהעור והרוטב (חולין קכ:) השוחט בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלים דמהניא לה שחיטת ישראל למהוי מחשבה הואיל ושחיטה דכוותה חזיא לה בבהמה טהורה. אי נמי אפילו ערפו ממש טז) דנבילה היא (ג) ואיכא למימר בהם טומאת אוכלים כגון דאיכא פחות מכזית מינייהו דלא חזי לטומאת נבילות מיצטרף בהדי פחות מכביצה אוכלין ומשלימו לכביצה: **כולן מטמאין טומאת אוכלין.** אם נגע בהו טומאה ואע"ג דליתהו גופייהו אסירי מהניא יז) להו להכי שאם נגעו באוכלין אחרים מטמאין אותן: **כולן אין מטמאין.** הואיל ואסורין בהנאה: **שעת הכושר.** קודם יח) בישול: **לאחרים.** לעובדי כוכבים דאינו אסור בהנאה: אי

לאפקועי לאיסורא מיניה. יט) דלפוטרו ממצות עריפה לא היה צריך להפריש מספק כמו שאין נותן לכהן מספק כמו כן אינו עורפו מספק: **ותנן** רבי יהודה אומר במזיד קידש. משמע הכא כ) דמקודשת ו) בגבולין קודם שיגיע לירושלים כא) והא דאמר בסוף פ' חלק (סנהדרין קיב:) בגבולין דברי הכל כב) פטורין מן החלה לאו משום דחשיב ממון גבוה לכולי עלמא בגבולין אלא משום דלא קרינן ביה עריסותיכם כיון דלאסור באכילה וכן כג) ח) עיר הנדחת לאו שללה הוא כדאמר התם כד) בהשוכר את הפועלים (ב"מ נ.) נמי כה) פטר ר"י מחשיכה מעשר חוץ לחומה לאו משום דחשיב ממון גבוה חוץ לחומה אלא משום דבעינן דישוי הראוי לו כקממעטינן הקדש ממעילה ט):

מכל האוכל אשר יאכל אוכל כו) **שיכול להאכילו לאחרים** קרוי אוכל. וא"ת פרק כסוי הדם (חולין פה.) פטרינן עוף טמא מכסוי לרבי שמעון גבי שחיטה שאינה ראויה מדכתיב ציד חיה או עוף אשר יאכל וגו' כז) והא אוכל שאתה יכול להאכיל לאחרים הוא כח) יש לומר התם חיה או עוף כתיב משמע דלאתא למעוטי מינים טמאים שאין נאכלין לישראל ואף על גב שיכול להאכילן לאחרים כט) אבל הכא מכל האוכל אשר יאכל י) משמע שפיר למעוטי שאין נאכל לאחרים:

מה

עין משפט
נר מצוה

לט א מיי' פ"ב מהל' בכורים הל' ד סמג עשין רי"ח טוש"ע יו"ד סימן שכא סעיף ח:
מ ב מיי' שם הלכה יא טוש"ע שם סעיף ה:
מא ג מיי' פ"ה מהל' אישות הלכה ה ופ"ג מהלכות מעשר שני הלכה יז וסמ"ק:
מב ד מיי' פ"ו מהלכות שמיטה הלכה ז:
מג ה מיי' פ"ב מהלכות בכורים הלכה ד טוש"ע יו"ד סימן שכא סעיף ח:
מד ו מיי' פ"ג מהלכות טומאת אוכלין הל' כה:

תורה אור השלם

1. כָּל הַבְּכוֹר אֲשֶׁר יִוָּלֵד בִּבְקָרְךָ וּבְצֹאנְךָ הַזָּכָר תַּקְדִּישׁ לַייָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בִּבְכֹר שׁוֹרֶךָ וְלֹא תָגֹז בְּכוֹר צֹאנֶךָ:
דברים טו יט

2. וְכָל פֶּטֶר חֲמֹר תִּפְדֶּה בְשֶׂה וְאִם לֹא תִפְדֶּה וַעֲרַפְתּוֹ וְכֹל בְּכוֹר אָדָם בְּבָנֶיךָ תִּפְדֶּה:
שמות יג יג

3. וְהוֹרִדוּ זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא אֶת הָעֶגְלָה אֶל נַחַל אֵיתָן אֲשֶׁר לֹא יֵעָבֵד בּוֹ וְלֹא יִזָּרֵעַ וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֶגְלָה בַּנָּחַל:
דברים כא ד

4. מִכָּל הָאֹכֶל אֲשֶׁר יֵאָכֵל אֲשֶׁר יָבוֹא עָלָיו מַיִם יִטְמָא וְכָל מַשְׁקֶה אֲשֶׁר יִשָּׁתֶה בְּכָל כְּלִי יִטְמָא:
ויקרא יא לד

שיטה מקובצת

[illegible]

רבינו גרשום

[illegible]

ואחר לכהן לימא קסברי רבנן מקצת רחם מקדש דהני כי נפקי ביחד לא נגע בהן
אחד: דאי כוליה רחם מקדש. כלומר מכל צדדין בעינן דליגע בבכור נהי דבאי אפשר לצמצם
מפיק רישיה לחוץ טפי מן חבריה: חציצה מיהא הא איכא. דכל חד וחד חוצץ אחבריה דלא נגע
רב אשי מיהא ליכא למשמע דלא בעינן דכוליה רחם מקדש דאע"ג דהכא לא נגע הרחם בכל
שניהם העוברין מין אחד הן מין במינו אינו חוצץ. וחשיב כאילו נגע הרחם סביב כל אחד: כיון
מה לי לאפרושיה: לאפקועיה לאיסוריה דפטר חמור מיניה שיהא מותר בגיזה ועבודה והמותר: והרי
ומותר בהנאה מעשה ידיו אפי' קודם שנפדה: בשילקי. בירקות שלוקין נותן לו לכהן מן השלקות
ואפדאו: בשוויו לא קאמרינן. דאם רצה לפדותו בשוויו לא הקפידה התורה עליו דאין יכול
[illegible]

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבה מנא אמינא: (ב) רש"י ד"ה אמר רבה גרסי': (ג) ד"ה ופטר חמור וכו' דנבלה היא איכא כצ"ל ואות ו נמחק:

מוסף רש"י

[illegible]

רבינו גרשום (המשך)

[illegible] רשרי בגיזה ועבודה אפי' קודם פדיונן אבל בבכורך ממש דאין לאחר שותפין בו אפילו פטר חמור אסור בהנאה ובגיזה ועבודה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר לא תעבוד בבכור שורך אבל אתה עובד בבכור אדם דמעשה ידיו מותר ולא תגוז בכור צאנך אבל אתה גוזז פטר חמור כדאית ליה לר' שמעון דפטר חמור מותר בהני אלו: בשלמא לר' שמעון. דמוקים לא תעבוד בבכור שורך להתיר עבודה בב"א ובכור צאנך להתיר גזוז בפטר חמור היינו דכתיבי תרי קראי: אלא לר' יהודה (תרי קראי ל"ל). ותו

לר' יהודה דלא ממעט לעבוד בבכור אדם הכי נמי דאסור בהנאה: וכי איצטריך קרא לר' יהודה למישרא שותפין דעובד כוכבים
בגיזה ועבודה לאחר שנתן חצי דמיו לכהן: ור' שמעון סבר שותפין דעובד כוכבים פטורה לגמרי ולמישרי גיזה ועבודה בשותפות
לא איצטריך קרא כי איצטריך לגיזה פטר חמור וה"ה לעבודה דשרי בהנאה: בשלמא לר' יהודה דמוקים לה למעוטי דשותפין
דעובד כוכבים דפטר בגיזה ועבודה היינו דכתיב צאנך כלומר שלך ולא שלך ושל אחרים ואגב דאיצטריך למכתב צאנך ולא צאן
כתיב נמי שורך אטו דכתיב צאנך דבשור סגיא למעוטי בכור אדם אלא כתב שורך אטו צאנך: אלא לר' שמעון. דלא ממעט
שותפות שורך וצאנך למה לי בבכור שור ובבכור צאן סגיא קשיא: לאחר עריפה. שערפו בקופיץ שאסור בהנאה: מעגלה ערופה
מה עגלה ערופה אסור בהנאה דאתיא שם שם מן ותמת שם דאסורה בהנאה כמת: ושור הנסקל. ששחטו לאחר שנגמר דינו
דאי נסקל הוה מטמא טומאה חמורה נבלה בכזית: ועגלה ערופה. ששחטה לאחר ירידתה לנחל איתן: ופטר חמור כדאמרינן
[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones